

Бриф СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

РОДОВО ОДГОВОРНО БУЏЕТИРАЊЕ ВО ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

Општина Вевчани е мала општина која се соочува со недостиг на средства за поддршка на акцискиот план за родова рамноправност ии на Програмата за социјална заштита.

- Од вкупното население во општина Вевчани има само 8 социјални случаи (неофицијални податоци) што изнесува 3,04% од вкупното население.
- Во програмата за социјална заштита не се предвидени средства за спроведување на активностите и не е наведен потенцијален/очекуван број на корисници кои би биле поддржани со мерките и активностите, а не може да се види ни одредена родова перспектива во истите.
- Општината нема посебно Одделение за социјална заштита и сите активности во врска со обврските на општината за мерки и активности од социјалната заштита, се реализираат од Одделението за правни и општи работи и човечки ресурси.
- Програмата за социјална заштита во описот нема предвидено какво е влијанието на планираните активностите врз жените и мажите (девојчињата и момчињата), а не се споменува ниту број на корисници ниту како кумулативна бројка ниту разделени по пол.
- Во Програмата за социјална заштита не беа утврдени предвидени активности за поддршка на одредени ранливи категории како на пример, жртви на семејно насилство, а испитаниците и испитаничките во анкетата го идентификуваа ова како една од потребите.

ОПШТИНА ВЕВЧАНИ

2.425 граѓани

1.204 жени

1.221 мажи

661 домаќинства

Во 2022 година во општина Вевчани Општина Вевчани има поддржано вкупно 33 граѓани со еднократна помош од кои 4 мажи 29 жени во рамки на програмата за социјална заштита:

- Се поднеле 15 барања за деца родени со место на живеење во Вевчани и сите биле одобрени вкупно:

45.000 МКД.

- Во 2022 Општина Вевчани донела одлука да им се додели по 2000 денари на секое прваче. Бидејќи некои од советниците се откажале од своите хонорари, се доделиле по 4000 денари на секое прваче – вкупно 15 првачиња во 2022 година добиле

60.000 денари.

Користена РОБ алатка: Анализа на буџет и политики

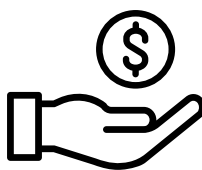
Врз основа на Законот за социјална заштита и Законот за локална самоуправа, Советот на Општина Вевчани на седницата одржана на 06.07.2022 година ја има донесено Програмата за активностите во областа на социјална заштита во Општина Вевчани за 2022 година, објавена во Службен гласник бр.4 од 2022 година. Целта на Програмата е развој на интегриран, транспарентен и одржлив систем на социјална заштита кој ќе обезбеди достапни, ефикасни и квалитетни мерки и услуги креирани според потребите на корисникот. Предвидените активности во програмата се организирани во три приоритетни цели:

- Остварување на социјална заштита на лица кои употребуваат, односно злоупотребуваат дроги и други психотропни супстанции, жртви на семејно насилство и трговија со луѓе.
- Помош за новородено дете, лица изложени на социјален ризик, семејства погодени од елементарни непогоди
- Унапредување на социјалната заштита и подобрување на квалитетот на живеење на граѓаните

Она што е битно да се истакне е тоа што во Програмата **не е предвидена/наведена** ниту вкупна сума за реализација на истата, ниту поединечно по приоритетни цели односно активности.

Само во делот кој се однесува на еднократна парична помош на новородено дете, предвидено е дека општина Вевчани ќе доделува еднократна парична помош за новородени деца, чии родители се со постојано живеалиште во општина Вевчани во износ од 3.000,00 денари за новородено дете. Во точката буџет во Програмата само е наведено дека „активностите предвидени со оваа програма ќе се реализираат со средства предвидени во Буџетот на Општина Вевчани за 2022 година“.

Во Програмата за социјална заштита не е наведен потенцијален/очекуван број на корисници кои би биле поддржани со мерките и активностите, а не може да се види ни одредена родова перспектива во истите. Ако го погледнеме времето кога е донесена Програмата за 2022 година од страна на Советот на општината (јули 2022 година) што е на половина поминат период од тековната година се наметнува и прашањето за временски поажурно и поконзистентно пристапување при креирање и усвојување на Програмата.

Низ женски леќи

Не е направена поделба колку буџет е на располагање за жени, колку за мажи. Но на сајтот на Општината, во линкот за буџети 2022, Функционални Расходи предвидени се 20.000 денари за родова еднаквост. Понатаму во Завршната сметка за 2022 – Образложение, Социјални бенефиции има предвидено 149.000 денари, а потрошени се 60.500 што е 0.13% од вкупно реализирани приходи на општината.

Користена РОБ алатка: Анализа на корисници

Главни наоди

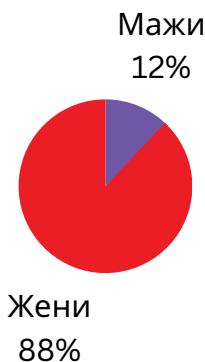
Само 6 лица (10%) – 5 мажи, една жена - побарале социјална заштита од општината и тоа: за неа на старо лице, за помош при операција.

Две лица побарале помош директно во Центар за социјални грижи во Струга. Две лица **не ја добиле** помошта која ја барале, останатите ја добиле и се задоволни од услугата. Од испитаниците гледаме дека помошта ако имаат потреба би ја барале во ЦСР Струга. Три семејства имале потреба од неа за старо лице и **самите** го покриваат тој трошок. Информациите за социјалната заштита ги добиваат преку медиумите и социјалните мрежи, не се информираат од општината. 17 лица навеле дека **добиваат психо-социјална поддршка во училиштето** од училишниот психолог за теми поврзани со нивните деца.

Низ женски леќи

Општина Вевчани, преку Програмата за социјална заштита во 2022 година има поддржано вкупно 33 граѓани со еднократна помош од кои **4 мажи** и **29 жени**.

Во периодот од 2020 до 2022 година лицата од општината кои се вклучени во спроведување на активности од социјална заштита **не посетиле никаква обука**. Општината досега ги нема испитано потребите на корисниците за видот на мерките и активностите кои ги усвојува.

Во Приоритетна Цел 1 - Остварување на социјална заштита на лица кои употребуваат, односно злоупотребуваат дроги и други психотропни супстанции, жртви на семејно насилство и трговија со луѓе од предвидените три, се одржала **само една** редовна работилница во Основното училиште Страшно Пинџур, во соработка со Медицинскиот Центар.

Во Приоритетната цел 2 - Помош за новородено дете, лица изложени на социјален ризик, семејства погодени од елементарни непогоди

- Се поднеле 15 барања за деца родени со место на живеење во Вевчани и сите биле одобрени 45.000 денари вкупно.
- Барања од семејства погодени од елементарни непогоди немало.
- Барања за еднократна помош на физички лица немало.
- Немало барања за Субвенционирање на престојот на деца во ЈОУДДГ „Планински цвет“- Вевчани.
- Доделување на огревно дрво на социјално-загрозени домаќинства и Субвенционирање на потрошувачката на вода за пиење исто така немало во 2022 година.

Во Приоритетна Цел 3 - Унапредување на социјалната заштита и подобрување на квалитетот на живеење на граѓаните

- Обезбедување превоз на лица со посебни потреби кои го посетуваат Дневниот Центар во Струга – немало такви барања.
- Доделување на стипендии на ученици и спортисти – немало барања во 2022.

Бидејќи Вевчани е мала општина интензивно ја користи соработката со установите за социјална заштита како центар за социјална работа, и социјални установи за институционална и вон-институционална заштита од Општина Струга. Но ова е дополнителен предизвик бидејќи одењето во Струга го отежнува пристапот до правата од социјалната заштита, особено за постарите и болни жители, и лицата со попреченост.

ЗАКЛУЧОЦИ

Врз основа на направената анализа согледано е дека станува збор за мала општина со ограничени финансиски капацитети и човечки ресурси, и често е случај едно одделение да покрива активности од повеќе области, па така општината нема посебно Одделение за социјална заштита и сите активности во врска со обврските на општината за мерки и активности од социјалната заштита, се реализираат од Одделението за правни и општи работи и човечки ресурси.

Што се однесува до Програмата за социјална заштита во описот на истата нема предвидено поодделното влијание на планираните активностите врз жените и мажите (девојчињата и момчињата), а не се споменува ниту број на корисници ниту како кумулативна бројка ниту разделени по пол. Во Програмата не успеавме да препознаеме дека се предвидени активности за поддршка одредени ранливи категории како на пример, жртви на семејно насилство, а испитаниците и испитаничките во анкетата го идентификуваа ова како една од потребите.

За поздравување е тоа што Општината има донесено „Правилник за условите, критериумите и начинот на доделување еднократна парична помош од буџетот на општина Вевчани“. Во правилникот е наведено колку може да се даде максимално еднократна помош за секоја мерка, но не е наведено колку буџет е на располагање вкупно. Воедно ја поттикнуваме општината да направи дополнителни анализи и да ја вклучи и родовата компонента при воспоставување на условите, критериумите и начините на доделување на парична помош.

Во одговорите од општината стои дека за поголем дел од планираните социјални мерки воопшто не се поднесени барања од страна на граѓаните. Тоа го наметнува прашањето дека треба да се направат дополнителни испитувања за да се утврди дали граѓаните навистина немаат потреба за предвидениот вид на социјални услуги кои општината ги предвидела, или пак граѓаните не се доволно информирани за услугите кои ги нуди општината. Доколу пак се утврди дека граѓаните навистина немаат потреба од таков вид на мерки и активности, општината треба да размисли истите да ги модификува и да планира активности и мерки кои се потребни на граѓаните. Тоа би значело дека општината треба почесто да ги консултира граѓаните за нивните потреби и истите соодветно да ги планира.

Во програмата изостануваат активности за поддршка на пензионери и повозрасни лица, а граѓаните при анкетирањето изразија интерес и потреба за воведување на ваков вид на активности како поддршка за повозрасните граѓани.

Програмата не е директно поврзана со буџетот на општината, односно во програмата не е наведено под која буџетска ставка може да се видат средствата во годишниот буџет на општината.

Во целите и приоритетите на програмата е наведено дека целта на програмата е да обезбеди „достапни, ефикасни и квалитетни мерки и услуги креирани според потребите на корисникот“, но не се опишува кои се потребите на корисниците, како се утврдени тие потреби, дали се водело сметка при утврдувањето на потребите на корисниците какви потреби имаат жените, а какви мажите и сл.

БУЏЕТСКА ИНИЦИЈАТИВА

Што предлагаме општината да преземе?

Врз база на спроведената анализа на политики и буџети како и анализа на буџетски корисници до општина Вевчани ги даваме следниве препораки:

1. Да се воведе системски пристап за собирање на податоци на локално ниво кој ќе овозможи подготовка на извештаи/анализи и креирање на политики според потребите на одделни целни групи.
2. При креирањето на буџетот и годишните програми да се консултираат граѓаните и граѓанките за нивните потреби.
3. При креирање на програмата за социјална заштита да се земат предвид различните социјални потреби на корисниците/чките, меѓу кои и жртвите на насилство и да се предвиди соодветен буџет за реализација на истата. Предлагаме превенција на насилство преку организација на форуми.
4. Да се обучат вработените во општината за имплементирање на родовата перспектива во годишните програми и буџети.
5. Да се одржат обуки во училиштата за подигање на свеста за препознавање и заштита на младите од булинг.

Колку ќе ја чини општината?

116.000 МКД

75.000 МКД

6.000 МКД

Материјали за работилницата за изработка на бизнис план

36.000 МКД

Ангажман на учесници и простор

20.000 МКД

Организација и Опрема за форумите/трибините

84.000 МКД

103.000 МКД

Публикацијата Родова еднаквост во социјалната заштита на општина Вевчани е подготвена од Локална агенција за развој во рамките на програмата за подгрантирање на проектот “Низ женски леќи: покревање на политики и буџетски иницијативи, следење на спроведувањето на локалните акциски планови за родова еднаквост”

Funded by
the European Union

Оваа публикација е финансирана од Европската Унија. Нејзината содржина е единствена одговорност на авторите и не мора да ги одразува ставовите на Европската Унија.